

Lauri Saaristo, Tapio

PEFC-metsäsertifiointin vaikutusten arviointi kriteeristöluonnoksen kriteereistä 11, 14 ja 17

PEFC-metsäsertifiointin kriteerit uudistuvat -webinaari 7.10.2020!

TAPIO

PEFC FI -kriteereitä 11, 14 ja 17 koskeva vaikuttavuusarvio

- Löytyy osoitteesta <https://pefc.fi/standardityo/tapion-selvitys/>
- Toimeksiantona tuottaa arvio kriteerimuutosten taloudellisista, puuntuotannollisista sekä monimuotoisuutta ja vesiensuojelua koskevista vaikutuksista
- Toteutettiin kesä-elokuussa 2020, arvio perustuu standardityöryhmän 15.6.2020 kokouksen kriteeriluonnoksiin
- Menetelminä paikkatietoanalyysi, taloudelliset laskelmat sekä aiheeseen liittyviä tutkimuksia ja muuta kirjallisuutta hyödyntävä asiantuntijatyö

TAPIO

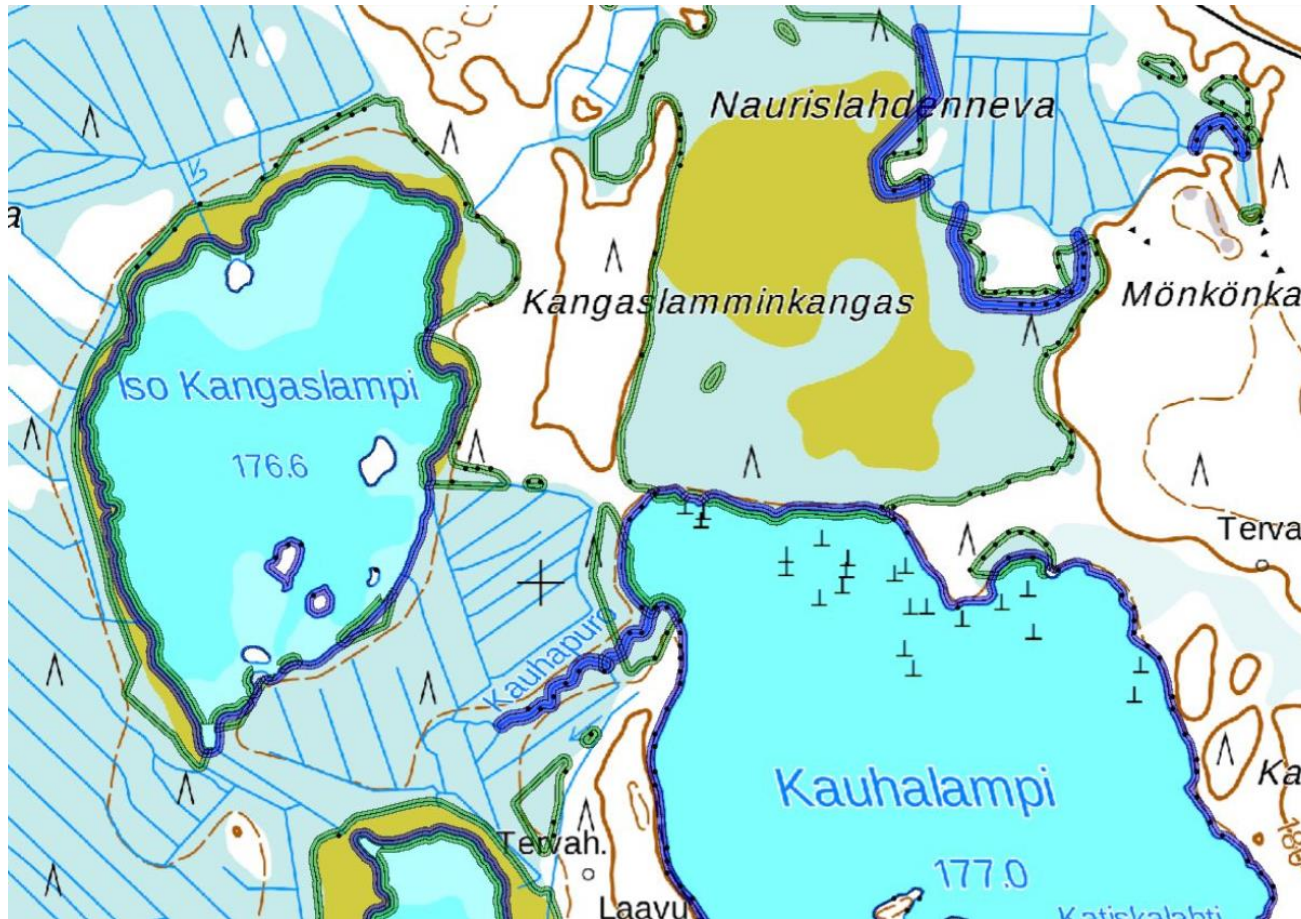

PEFC-metsäsertifiointin vaikutusten
arviointi kriteeristöluonnoksen
kriteereistä 11, 14 ja 17

Mikko Hämäläinen, Samuli Joensuu, Arto Koistinen, Lauri Saaristo ja Panu Halme

17.9.2020

Paikkatietoanalyysi – kriteerien 11 ja 17 suojakaistat

Sininen = suojakaista vesistön varrella

Vihreä = suojakaista suon vaihtumisvyöhykkeellä

Musta piste = VMI puustontilavuus pikselit, yli 100 m³/ha

- Soiden suojakaistat ("11") maastotietokannan avosuoalueet ja luonnontilaiset suot (pääosin vähäpuustoisia)
- Vesistöjen suojakaistat ("17") maastotietokannan vesistöt (järvi, meri) sekä luonnollisenkaltaiset joet ja purot sekä pistemäisinä lähteet.
- Määritettiin kaistojen pinta-ala ja puuston määrä. Jos alue kuuluu kummankin kriteerin piiriin, laskennassa mukana vain vesistön suojakaistana.

Suojakaistakriteerien pinta-alavaikutuksen yhteistarkastelu

- Paikkatietoanalyysissä soiden ja vesistöjen 10 metrin suojakaistojen kokonaispinta-alaksi muodostui 855 470 hehtaaria. Etelä-Suomessa soiden ja vesistöjen suojakaistojen pinta-alaksi muodostuu yhteensä 310 548 hehtaaria.
- Kriteerien muutos toteutuessaan tarkoittaisi sitä, että noin 2,7 % Etelä-Suomen metsäalasta olisi kriteerivaatimusten piirissä. Koko Suomen metsäalasta vastaava luku on noin 4 %.
- Huomioon otettavaa
 - Ennallistumaan jätettävät suot eivät mukana analyysissä (metsätaloudellisesti heikkotuottoisia ojitusaloja on 843 000 ha) => aliarvio
 - Osa analyysin puroiksi tulkitsemista maastotietokannan viivamaisista vesikohteista on todellisuudessa noroja, joita suojakaistavaatimus ei koske => yliarvio

Monimuotoisuus- ja vesistövaikutukset Kriteeri 11: Avosoiden vaihettumisvyöhykkeiden suojakaistat 5 m → 10 m

- Ekologisissa hyödyissä merkittävimpiä arvioitiin olevan hyödyt luontotyyppien suojelulle (esim. avosoiden reunakorvet) sekä linnustolle, erityisesti riistalinnuille.
- Monimuotoisuuden kannalta on merkittävää, että kriteerimuutos varmistaa nykyiseen kriteeriin nähden varovaisemman metsänkäsittelyn noin kaksinkertaisella pinta-alalla avosoiden ja ennallistumaan jätettävien soiden reunavyöhykkeillä, joilla esiintyy myös uhanalaisia suoluontotyypppejä.
- Vaihettumisvyöhykkeellä sallittujen toimenpiteiden listaan tulisi sisällyttää myös johdeojan kaivuu vesienpalauttamistarkoituksissa ojitusten vuoksi kuivahtaneelle suojelu- tai muulle luonnontilaiselle suolle. Tämä tehostaisi kriteerin 11 tavoitteiden toteutumista.

Monimuotoisuus- ja vesistövaikutukset Kriteeri 17: Lähteiden ja vesistöjen varsien suojakaistat 5 m →10 m

- Merkittäviksi monimuotoisuuden kannalta tunnistettiin vesistöjen varsilla ja lähteiden ympäristössä sijaitsevien luontotyyppien turvan paraneminen, suojakaistoilla olevien elinympäristöjen laadun paraneminen sekä lähteiden ja purojen osalta pienilmastoa suojaavan vaikutuksen kasvu.
- Vesistövaikutusten osalta nykyinen tutkimustieto tukee suojakaistojen leveyden kasvattamista. Sen sijaan tarkastelussa ei löytynyt tutkimuksellista tukea esitykselle, että suojakaistojen käsittely rajattaisiin pelkästään poimintahakkuisiin.

Päätelmiä suojakaistakriteerien muutosten monimuotoisuus- ja vesistövaikutuksista

- Vesistöjen ja avosoiden suojakaistoihin liittyvien muutosehdotusten merkitys monimuotoisuudelle ja vesiensuojelulle on huomattavan positiivinen.
- Kriteerit kohdentavat jatkuvapelliteisyyttä ylläpitävää metsänhoitoa juuri sinne, missä menetelmästä saadaan monipuolisia hyötyjä kaikilla kestävyuden osa-alueilla.
- Muutoksista seuraa taloudellisia vaikutuksia, mutta yksittäisen metsänomistajan tasolla tarkasteltaessa liiketuloksen vähenemä vuositasolla pysyvät pieninä. Säästöpuu- ja suojakaistavaatimusten yhdistämisen mahdollisuus vähentää jatkuvapuustoisten suojakaistojen ylläpitämisen taloudellisia vaikutuksia.

Talousvaikutukset — Kriteeri 11: Avosoiden vaihettumisvyöhykkeiden suojakaistat 5 m → 10 m

	PEFC-ryhmäsertifiointialue			Koko maa
	Läntinen	Itäinen	Pohjoinen**	
Pinta-alan muutos, ha	21 000	18 000	183 000	
Puuston määrä suojakaistan lisäosalla m ³	1 517 000	1 319 000	2 468 000	
Hakkuumäärän vähenemä m ³ /ha/v*	0,44	0,51	0,07	
Hakkuumäärän vähenemä alueella m ³ /v	9 300	9 200	13 300	n. 32 000 m ³ /v
Liiketuloksen vähenemä €/ha/v*	15,8	20,0	1,6	
Liiketuloksen vähenemä alueella €/ha	335 000	361 000	300 000	n. 1 milj, €/v

*suojakaistan lisäosalla

** ei sis. Inarin ja Utsjoen kuntia

Talousvaikutukset — Kriteeri 17: Lähteiden ja vesistöjen varsien suojakaistat 5 m → 10 m

	PEFC-ryhmäsertifiointialue			Koko maa
	Läntinen	Itäinen	Pohjoinen**	
Pinta-alan muutos, ha	67 000	52 000	91 000	
Puuston määrä suojakaistan lisäosalla m ³	7 152 000	6 643 000	3 985 000	
Hakkuumäärän vähenemä m ³ /ha/v*	0,70	0,95	0,24	
Hakkuumäärän vähenemä alueella m ³ /v	47 200	50 300	21 500	n. 120 000 m ³ /v
Liiketuloksen vähenemä €/ha/v*	25,1	37,6	5,3	
Liiketuloksen vähenemä alueella €/ha	1 692 000	1 966 000	484 000	n. 4,1 milj, €/v

*suojakaistan lisäosalla

** ei sis. Inarin ja Utsjoen kuntia

Monimuotoisuus- ja vesistövaikutukset Kriteeri 14: Säästöpuiden määrä 5 → 10 kpl/ha ja rinnankorkeusläpimitan minimi 10 → 15 cm

- Monimuotoisuusvaikutusten arvioinnissa nostettiin esiin säästöpuiden suuremman kappalemäärän ja järeyden kasvun merkitys järeämpien elävien puiden epifyyttilajistolle ja lahoppuusta riippuvaiselle lajistolle.
- Jätettävän kuolleen puuston halkaisijan pienennyksen osalta todettiin, että jos oletetaan kriteerimuutoksen johtavan suurempaan säästettävän lahoppuun määrään hehtaaria kohti, on hyvin todennäköistä, että kriteerin muutoksen vaikutus on positiivinen, mutta muutoksen voimakkuutta on vaikea arvioida.

Talousvaikutukset — Kriteeri 14: Säästöpuiden määrä 5 → 10 kpl/ha ja rinnankorkeusläpimitan minimi 10 → 15 cm

Nykyisin inventointien mukaan säästöpuuston tilavuus keskimäärin 2,7 m³/ha ja lukumäärä 10 kpl/ha.

Elävän säästöpuuston tilavuudesta (läpimitaltaan):

- > 20 cm havupuut n. 45 %
- 10–20 cm havupuut ja koivut sekä > 20 cm koivut n. 30 %
- haavat, raidat ja jalot lehtipuut n. 20 %

Laskelman lähtökohta	€/ha, hakkuu- alalla	Koko maa m ³ /v	Koko maa milj. €/v
Pelkkä puuston määrän muutos (+5 kpl/ha), ”nykypuuston” perusteella	47,25	240 000	8,5
Puuston määrän (+5 kpl/ha) ja läpimitan muutos painottaen 10-15 cm → 15-20 cm ”nykypuuston” perusteella	85,88	425 000	15,5
Laskennallinen minimi eläviä säästöpuita 5 kpl, min. läpimitta 10 cm	4,00	38 000	
Laskennallinen minimi eläviä säästöpuita 10 kpl, min. läpimitta 15 cm	24,40	234 000	

Hinnoittelu haastavaa: jätetään usein laadultaan heikompia mutta monimuotoisuuden kannalta arvokkaita puita.

Kiitos

TAPIO

Menestystä ja hyvinvointia
metsästä ja luonnosta